

Sacred Slogans Tikkun Olam

I. Restrictions

<p>1a. M. Gittin 4:2 In former times a man was allowed to bring together a beit din (Jewish court) wherever he was and cancel the <i>get</i> (bill of divorce). <u>Rabban Gamaliel the elder, however, laid down a rule that this should not be done, so as for <i>tikkun olam</i>.</u></p> <p>1b. B. Gittin 33a FOR TIKKUN OLAM, What is referred to by “for Tikkun Olam?” <u>R. Johanan said: To illegitimacy. Resh Lakish said: To prevent wife-desertion.</u> ‘R. Johanan said to prevent illegitimacy,’ for he held with R. Nahman who said [that the Get could be cancelled] before [a Beth din of] two: [the proceedings] of two are not generally known, so she, not having heard and not knowing [that the Get is cancelled] might go and marry again, and bear illegitimate children. ‘Resh Lakish said to prevent wife-desertion,’ for he again held with R. Shesheth who said [that he has to cancel it] before [a Beth din of] three. The proceedings of three are generally known, so she hearing and knowing [that the Get was cancelled] would remain unmarried, and we have therefore to save her from being a deserted wife.</p>	<p>1. משנה גיטין ד:ב בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר ומבטלו התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין כן מפני תקון העולם</p> <p>בבלי גיטין לג:א מפני תיקון העולם. מאי מפני תיקון העולם? ר' יוחנן אמר: מפני תקנת ממזרים, ריש לקיש אמר: מפני תקנת עגונות. ר' יוחנן אמר מפני תקנת ממזרים, סבר לה כרב נחמן, דאמר: בפני שנים, ובי תרי לית להו קלא, והיא לא שמעה ולא ידעה ואזלה ומינסבא, ואיכא ממזרים; וריש לקיש אמר מפני תקנת עגונות, סבר לה כרב ששת, דאמר: בפני ג', ובי תלתא אית להו קלא, ושמעה וידעה ולא מינסבא, ותקנת עגונות הוא דאיכא</p>
<p>2a. M. Gittin 4:6 We do not ransom captives for more than they are worth, due to <i>tikkun olam</i></p> <p>2b. B. Gittin 45a The question was raised: Does this prevention of abuses relate to the burden which may be imposed on the community or to the possibility that the activities [of the bandits] may be stimulated? — Come and hear: Levi b. Darga ransomed his daughter for thirteen thousand denarii of gold [Meaning concern was on cost to community]. Said Abaye: But are you sure that he acted with the consent of the Sages? Perhaps he acted against the will of the Sages.</p>	<p>2. משנה גיטין ד:ו אין פודין את השבויים יותר על כדי דמיהן מפני תקון העולם</p> <p>בבלי גיטין מה:א איבעיא להו: האי מפני תיקון העולם - משום דוחקא דצבורא הוא, או דילמא משום דלא לגרבו ולייתו טפיי? תיש: דלוי בר דרגא פרקא לברתיה בתליסר אלפי דינרי זהב. אמר אביי: ומאן לימא לן דברצון חכמים עבד? דילמא שלא ברצון חכמים עבד.</p>

<p>3a. M. Gittin 4:6 We do not help captives escape, due to <i>tikkun olam</i>. Rabban Shimon ben Gamliel says: "[It is] due to the enactment of the captives.</p> <p>3b. B. Gittin 45a What practical difference does it make which reason we adopt? — The difference arises where there is only one captive.</p>	<p>3. משנה גיטין ד:ו ואין מבריחין את השבויין מפני תקון העולם רבן שמעון בן גמליאל אומר מפני תקנת השבויין</p> <p>בבלי גיטין מה:א מאי בינייהו? איכא בינייהו, דליכא אלא חד.</p>
<p>4. M. Gittin 4:6 We do not buy books of the Bible, <i>tefillin</i>, and <i>mezuzot</i> from the non-Jews for more than their worth, due to <i>tikkun olam</i></p>	<p>4. משנה גיטין ד:ו ואין לוקחים ספרים תפילין ומזוזות מן הגוים יותר על כדי דמיהן מפני תקון העולם</p>
<p>5. B. Gittin 49b Ravina said: We may maintain after all that the Mishnah follows R. Akiva, who said that according to the Torah we assess on the land of the defendant, and it also follows here R. Simeon whose custom it was to expound the reasons of Scriptural injunctions, and its later clause gives the reason for the earlier, thus: <u>Why is compensation for damage assessed on the best property? Because of <i>tikkun olam</i>, as it has been taught: R. Simeon said: Why was it laid down that compensation for damages should be paid out of the best land? As a deterrent to those who plunder or take by violence, so that a man should say to himself, Why should I plunder or take by violence, seeing that to-morrow the Beth din will come down on my property and take my best field, basing themselves on what is written in the Torah, 'from the best of his field and the best of his vineyard he shall make restitution'?</u> For that reason they laid down that compensation for damages should be assessed on the best land.</p>	<p>5. בבלי גיטין מט:ב רבינא אמר: לעולם מתניי ר"ע היא, דאמר: מדאורייתא בדמזיק שיימינן, ור"ש היא, דדריש טעמא דקרא, ומה טעם קאמר, מה טעם הניזקין שמין להן בעידית? מפני תיקון העולם; דתניא, אמר ר"ש: <u>מפני מה אמרו הניזקין שמין להן בעידית? מפני הגזלנים ומפני החמסנין, כדי שיאמר אדם: למה אני גוזל ולמה אני חומס? למחר ב"ד יורדין לנכסי ונוטלין שדה נאה שלי, וסומכים על מה שכתוב בתורה מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם, לפיכך אמרו הניזקין שמין להן בעידית</u></p>
<p>6. M. Gittin 5:3 And for the betterment of property [during wrongful tenure] [and payment] for the maintenance [by a man's heirs] of his widow and daughters is not enforced from mortgaged property, for <i>tikkun olam</i></p>	<p>6. משנה גיטין ה:ג אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תקון העולם</p>
<p>7. B. Ketuvot 56b A woman's <i>Ketubah</i> may not be made [a charge on] movable property because of <i>tikkun olam</i>. Said R. Jose: What is the <i>tikkun olam</i>? Their [movable object's] price, surely, is not fixed and they deteriorate in value [whereas the <i>Ketubah</i> is fixed].</p>	<p>7. בבלי כתובות נו:ב וסבר רבי יוסי רשאי? ורמינהי: אין עושין כתובת אשה מטלטלין מפני תיקון העולם, אמר רבי יוסי: וכי מה תיקון העולם יש בזו? והלא אין קצובין ופוחתין</p>

II. Obligations

<p>8. M. Gittin 4:2 Originally the husband was allowed to give [in the get] an adopted name of himself or of his wife, or an adopted town of himself or of his wife. <u>Rabban Gamliel the elder made a regulation that he should write, 'the man so-and-so or by whatever names he is known,' 'the woman so-and-so or by whatever names she is known,' for <i>tikkun olam</i>.</u></p>	<p>8. משנה גיטין ד:ב בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם עירה והתקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני וכל שם שיש לו אשה פלונית וכל שם שיש לה מפני תקון העולם :</p>
<p>9a. M. Gittin 4:3 Witnesses sign their names to a bill of divorce for <i>tikkun olam</i>.</p> <p>9b. M. Gittin 9:4 The following three bills of divorce are invalid but if a woman marries on the strength of them the child [born of such marriage] is legitimate: [one.] if the husband wrote it with his own hand but it was attested by no witnesses; [a second]. If there are witnesses to it but no date; [a third,] if it has a date but the signature of only one witness. These three bills of divorce are invalid, but if she marries the child is legitimate. R. Eleazar, however, says that even though it was not attested by witnesses at all, so long as he gave it to her in the presence of witnesses it is valid, and on the strength of it she may recover her Kethubah from mortgaged property, since signatures of witnesses are required on the get for <i>tikkun olam</i>.</p>	<p>9. משנה גיטין ד:ג העדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם</p> <p>משנה גיטין ט:ד שלשה גטין פסולין ואם נשאת הולד כשר כתב בכתב ידו ואין עליו עדים יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד הרי אלו שלשה גטין פסולין ואם נשאת הולד כשר רבי אליעזר אומר אף על פי שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תקון העולם :</p>
<p>10. M. Gittin 4:9 If a man sells his field to a heathen, he has to buy [yearly] the first fruits from him and bring them to Jerusalem, for <i>tikkun olam</i>.</p>	<p>10. משנה גיטין ד:ט המוכר את שדהו לגוי וחזר ולקחה ממנו ישראל הלוקח מביא ממנו בכורים מפני תקון העולם :</p>

III. Accommodations

<p>11. T. Terumot 1:13 If a minor tells someone in the marketplace, "feed me from the tithing," we feed him due to <i>tikkun olam</i>.</p>	<p>11. תוספתא תרומות א:יג קטן שאמ' לאחד בשוק האכילני מעשר מאכילו מפני תיקון העולם</p>
<p>12a. Ex. 23:11 But during the seventh year let the land lie unplowed and unused. Then the poor among your people may get food from it, and the wild animals may eat what is left. Do the same with your vineyard and your olive grove.</p> <p>12b. Mekhilta D.R. Yishmael Mishpatim 20 Variantly: "And the seventh ... and you shall leave it": So that you not say: Why did the Torah institute this? Is it not</p>	<p>12. שמות כג:יא וְהַשְׁבִּיעַת תִּשְׁמְטֶנָּה וְנִטְשָׁתָּה וְאָכְלוּ אֲבִינֵי עֲמֹד וַיִּתְּרָם תֹּאכַל חֵיט הַשְּׂדֵה כִּן תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזִיתְךָ :</p> <p>מכילתא דרבי ישמעאל משפטים פרשה כ דבר אחר והשביעית תשמטנה ונטשתה, מפני מה אמרה תורה, לא שיאכלו אותה עניים,</p>

<p>so that the poor shall eat it? I shall gather it in and distribute it to the poor! It is, therefore, written "And the seventh ... and you shall leave it," <u>whereby we are taught that he (must "leave it" even to the extent of) allowing breaches in the fence; but the sages allowed repairs to be made for the <i>tikkun olam</i>.</u></p>	<p>הרי אני מכניסה ומחלקה לעניים, תלמוד לומר והשביעית תשמטנה - ונטשתה, מגיד שפורץ בה פרצות אלא שגדרו חכמים מפני תקון העולם.</p>
<p>13. M. Gittin 4:7 If a man divorces his wife because of ill fame, he must not remarry her. If because she makes a vow, he must not remarry her. R. Judah says: [if he divorces her] for vows which she made publicly, he may not remarry her, but if for vows which she did not make publicly, he may remarry her. R. Meir says, [if he divorces her] for a vow which requires the investigation of a sage, he may not remarry her, but if for one which does not require the investigation of a sage, he may remarry her. R. Eliezer says that one was only forbidden on account of the other. R. Jose son of R. Judah said: a case happened in Sidon of a man who said to his wife, konam, if I do not divorce you, and he did divorce her, and the sages permitted him to remarry her for <i>tikkun olam</i></p>	<p>13. משנה גיטין ד:ז המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר משום נדר לא יחזיר רבי יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר ר' מאיר אומר כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר אמר ר' אליעזר לא אסרו זה אלא מפני זה אמר רבי יוסי בר יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מגרשיך וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תקון העולם:</p>
<p>14. M. Gittin 5:3 The finder of a lost article cannot be required to take an oath, for <i>tikkun olam</i></p>	<p>14. משנה גיטין ה:ג והמוציא מציאה לא ישבע מפני תקון העולם:</p>

IV. Resolving Competing Interests

<p>15a. M. Gittin 4:3 Hillel the elder also instituted the prosbul for Tikkun Olam.</p> <p>15b. B. Gittin 36a HILLEL INSTITUTED THE PROSBUL. We have learnt elsewhere: A prosbul prevents the remission of debts [in the Sabbatical year]. This is one of the regulations made by Hillel the Elder. For he saw that people were unwilling to lend money to one another and disregarded the precept laid down in the Torah, Beware that there he not a base thought in thine heart saying, etc. He therefore decided to institute the prosbul. The text of the prosbul is as follows: 'I hand over to you, So-and-so, the judges in such-and-such a place, [my bonds], so that I may be able to recover any money owing to me from So-and-so at any time I shall desire'; and the prosbul was to be signed by the judges or witnesses.</p>	<p>15. משנה גיטין ד:ג הלל התקין פרוסבול מפני תיקון העולם</p> <p>בבלי גיטין לו:א תנן התם: פרוסבול אינו משמט, זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב בתורה +דברים ט"ו+ השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו', עמד והתקין פרוסבול; וזה הוא גופו של פרוסבול: מוסרני לכם פלוני דיינין שבמקום פלוני, שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינים חותמים למטה או העדים.</p>
---	---

<p>15c. B. Gittin 36b-37a What is the meaning of the word ‘prosbul’? — R. Hisda says: Pruz buli u-buti. Buli means the rich, as it is written, And I will break the pride of your power, and R. Joseph explained: These are the bula'oth in Judah. Buti means the poor, as it is written, Thou shalt surely lend him sufficient (Deut 15:8)</p> <p>15d. Rashi Gittin 37a s.v. Buli u'Vuti The wealthy and the poor: The wealthy so that they will not lose and the poor so that the door of loans will not be shut in front of them</p>	<p>תלמוד בבלי גיטין לו:--לז. מאי פרוסבול? אמר רב חסדא : פרוס בולי ובוטי, בולי - אלו עשירים, דכתיב: +ויקרא כ"ו+ ושברתי את גאון עוזכם, ותני רב יוסף: אלו בולאות שביהודה; בוטי - אלו העניים, דכתיב: +דברים ט"ו+ העבט תעביטנו.</p> <p>רש"י גיטין לו: א: בולי ובוטי - עשירים ועניים עשירים שלא יפסידו ועניים שלא ינעלו דלת בפניהם.</p>
<p>16. M. Gittin 4:4 If a man makes his slave security [for a debt] to another man and he emancipates him, in strict justice the slave is not liable for anything [i.e. to pay for his freedom], but for <i>tikkun olam</i> his master is compelled to emancipate him. and he gives a bond for his purchase price. Rabban Simeon b. Gamaliel says that he does not give a bond but he emancipates him.</p>	<p>16. משנה גיטין ד:ד עבד שעשאו רבו אפותיקי לאחרים ושחררו שורת הדין אין העבד חייב כלום אלא מפני תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב שטר על דמיו רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו כותב אלא משחרר:</p>
<p>17. M. Gittin 4:5 One who is half a slave and half free works for his master and for himself alternate days. This was the ruling of Beth Hillel. Beth Shammai said: you have made matters right for the master but not for the slave. It is impossible for him to marry a female slave because he is already half free. It is impossible for him to marry a free woman because he is half a slave. shall he then remain unmarried? But was not the world only made to be populated, as it says, he created it not a waste, he formed it to be inhabited? For Tikkun Olam, therefore, his master is compelled to liberate him and he gives him a bond for half his purchase price. Beth Hillel thereupon retracted [their opinion and] ruled like Beth Shammai.</p>	<p>17. משנה גיטין ד:ה מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי בית הלל אמרו לו בית שמאי תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם לישא שפחה אי אפשר שכבר חציו בן חורין בת חורין אי אפשר שכבר חציו עבד יבטל והלא לא נברא העולם אלא לפריה ורביה שנאמר (ישעיה מ"ה) לא תהו בראה לשבת יצרה אלא מפני תקון העולם כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב שטר על חצי דמיו וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי:</p>
<p>18a. M. Gittin 5:4 Priests who invalidate (offerings) in the Temple intentionally are liable.</p> <p>18b. T. Gittin 3:8 Priests who invalidate (offerings) in the Temple by accident are exempt, [if they do so intentionally] they are liable because of <i>tikkun olam</i>.</p>	<p>18. משנה גיטין ה:ד הכהנים שפגלו במקדש מזידין חייבין:</p> <p>תוספתא גיטין ג:ח כהנים שפגלו במקדש שוגגין פטורין מזידין חייבין מפני תיקון העולם</p>
<p>19. T. Gittin 3:8 An agent of the court who hits with the court's authority and damages (excessively) unintentionally is exempt, if he did so intentionally he is liable because of <i>tikkun olam</i></p>	<p>19. תוספתא גיטין ג:ח שלוח בית דין שהכה ברשות בית דין והזיק בשוגג פטור במזיד חייב מפני תיקון העולם</p>

<p>20. T. Gittin 3:8 An expert doctor who heals with the court's authority and damages unintentionally is exempt, if intentional he is liable because of <i>tikkun olam</i></p>	<p>20. תוספתא גיטין ג:ח רופא אומן שריפא ברשות בית דין והזיק בשוגג פטור במזיד חייב מפני תיקון העולם</p>
<p>21. T. Gittin 3:9 Someone who cuts the embryo from a woman's womb under the authority of the court and injures her (in the process), if intentionally he is exempt, if intentionally he is obligated, due to <i>tikkun olam</i></p>	<p>21. תוספתא גיטין ג:ט המחתך את העובר במעוי אשה והזיק ברשות בית דין בשוגג פטור במזיד חייב מפני תיקון העולם</p>

III. *Tikkun Olam* Under the Rules of the Halakhic System

<p>22. B. Gittin 36b Come and hear: Samuel said: This <i>prosbul</i> is an assumption (term of insolence) on the part of the judges; if I am ever in a position, I will abolish it. "I will abolish it?" <u>How so, seeing that one Beth din cannot annul the decision of another unless it is superior to it in wisdom and numbers?</u> — <u>What he meant was: If ever I am in a stronger position than Hillel, I will abolish it.</u></p> <p>R. Nahman, however, said: I would confirm it. Confirm it? <u>Is it not already firmly established?</u> — <u>What he meant was: I will add a rule that even if it [the <i>prosbul</i>] is not actually written it shall be regarded as written.</u></p>	<p>22. תלמוד בבלי גיטין לו:ב ת"ש, דאמר שמואל: הא פרוסבלא - עולבנא דדייני הוא, אי איישר חיל אבטליניי. <u>אבטליניי? והא אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חברו - אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמנין! הכי קאמר: אם איישר חיל יותר מהלל אבטלינייה.</u></p> <p>ורב נחמן אמר: אקיימנה. אקיימנה? הא מיקיים וקאי! <u>הכי קאמר: אימא ביה מילתא, דאע"ג דלא כתוב ככתוב דמי.</u></p>
---	---